DRAGOŞ CUSIAC
(11 NOIEMBRIE 1936 – 1 AUGUST 2014)

Dragoş Cusiac (11. November 1936 – 1. August 2014)

(*Zusammenfassung*)*

Der vorliegende Artikel gedenkt des Professors und Kurators Dragoş Cusiac (1936–2014). Nach seiner Pensionierung liess er sich in Suczawa nieder, wo er am 1. August 2014 aus dem Leben geschieden ist.

Fast drei Jahrzehnte lang, zwischen 1972 und 1999, war er Direktor des Ethnographischen Museums in Radautz, einer Institution, die – dank ihrer Gründer, der Lehrer Eugenia und Samuil Ioneţ –, sich eines besonderen Ruhms schon in der Zwischenkriegszeit erfreute. Im April 1934 feierlich eröffnet, ist das Museum um seiner ganzen Sammlung (ca. 10 000 Gegenstände) während des Zweiten Weltkriegs gekommen. Drei Jahre nach dem Ende des Weltkriegs, durch Aufrufe an die Bevölkerung, Ausflüge und Ersuchen an verschiedenen Institutionen ist es den obengenannten Gründern – die fest daran glaubten, dass „die Bukowiner Dörfer wahre Museen" seien – gelungen, das Museum wiederherzustellen und es dem Publikum 1948 erneut zugänglich zu machen.

Indem er das Kulturerbe der Familie Ioneţ auf sich genommen, hat der 1972 ernannte Direktor Dragoş Cusiac, zusammen mit Museographen aus Suczawa und Radautz, das wertvolle Patrimonium des Museums im Laufe der letzten zwei Jahrzehnten des 20. Jahrhunderts neugestaltet. Im Jahre 1976 wurde die Ausstellung „Bukowiner Techniken" eröffnet, die thematisch das Hauptorientierung des Museums heutzutage noch darstellt, und zwar die Gewerbetechniken und die bäuerlichen technischen Anlagen, die für die Bukowiner ethnographische Zone kennzeichend sind.

Dragoş Cusiac ist es auch zu verdanken, dass die alte Tradition der Veranstaltung einer sogenannten Töpferei-Messe („Das Pfauenauge") in Radautz 1983 wiederaufgenommen wurde. Das wichtigste Ergebnis daraus war die Tatsache, dass das Patrimonium des Museums sich mit einer interessanten rumänischen zeitgenössischen

* Traducerea: Ştefăniţa-Mihaela Ungureanu.

Analele Bucovinei, **XXII**, *1* (44), p. 335–339, Bucureşti, 2015

BDD-A32857 © 2015 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-18 20:53:38 UTC)

Sammlung von Keramikgegenständen bereicherte, die von den teilnehmenden Töpfern geschenkt wurden.

Dragoş Cusiac veröffentlichte in Fachzeitschriften Artikel über die Geschichte des Radautzer Museums und Studien über die Entwicklung der Töpferei als Gewerbe in der Bukowina. Er verfasste drei Bücher, darunter sei hier, als Beispiel, das Band *Zona etnografică Siret* [Die ethnographische Zone von Sereth] besonders hervorgehoben.

Schlüsselwörter und –ausdrücke: Dragoş Cusiac, Kurators, Direktor des Ethnographischen Museums in Radautz

Dragoş Cusiac s-a născut la 11 noiembrie 1936, în localitatea Românești, județul Suceava. A fost singurul băiat şi cel mai mare dintre cei cinci copii ai familiei lui Spiridon şi a Mariei Cusiac, agricultori.

Învăţător de formaţie – a absolvit Şcoala Pedagogică de Învăţători din Suceava –, Dragoş Cusiac şi-a început activitatea la catedră în septembrie 1956, ca învăţător la Şcoala Elementară din localitatea Sfântu Ilie (Suceava). La sfârşitul aceluiaşi an, începe efectuarea stagiului militar obligatoriu de trei ani (1956–1959). Revine în învăţământ la 10 octombrie 1960, ca profesor la Şcoala Generală din Dănila, apoi la Şcoala Generală din satul Iacobeşti (1961–1964) şi la Şcoala Generală din Slobozia Sucevei, comuna Grăniceşti (1964–1969), şcoli unde îndeplineşte funcţia de director. Între anii 1969 şi 1972 a fost profesor suplinitor la Liceul Vicovu de Sus. În iunie 1970, Dragoş Cusiac obţine Diploma de licenţă în istorie, la Facultatea de Istorie-Filosofie a Universităţii „Al. I. Cuza” din Iaşi[1].

La 15 septembrie 1972 a fost angajat, prin transfer, la Muzeul Etnografic din Rădăuţi, ca muzeograf şi director, funcţie pe care a îndeplinind-o până la pensionare (1 septembrie 1999). În această calitate, a contribuit la reorganizarea muzeului şi a supravegheat lucrările de reparaţii capitale aduse clădirii instituţiei, lucrări realizate între anii 1973 şi 1976.

În primăvara anului 1976, la 24 aprilie, muzeul din Rădăuţi este redat circuitului turistic, vizitatorii fiind întâmpinaţi cu o nouă expoziţie de bază – expoziţie păstrată până astăzi –, intitulată „Tehnici bucovinene”, pe care Dragoş Cusiac o caracteriza drept „o sinteză a întregii activităţi de cercetare şi completare a patrimoniului muzeului, reuşind să

[1] Informaţiile se regăsesc în Dosarul personal al profesorului Dragoş Cusiac, aflat în Arhiva Primăriei municipiului Rădăuţi. Pentru facilitarea accesului la aceste informaţii, îi mulţumim domnului Doru Cusiac.

BDD-A32857 © 2015 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-18 20:53:38 UTC)

pună în evidenţă cele mai semnificative aspecte ale inteligenţei populare din Bucovina, în domeniile pe care le prezintă”[2].

Este semnificativ şi faptul că, la scurtă vreme după redeschiderea Muzeului din Rădăuţi, Dragoş Cusiac a publicat un articol-omagiu dedicat întemeietorilor acestui muzeu, învăţătorii Samuil şi Eugenia Ioneţ. Aceştia, prin „dăruirea totală, pasiunea, munca plină de abnegaţie, perseverenţa care nu a cunoscut oboseală nici la adânci bătrâneţi”[3], au contribuit la crearea unui valoros muzeu etnografic al Moldovei de Nord, deschis publicului în primăvara anului 1934. Atunci, prin gestul lor cultural, Samuil şi Eugenia Ioneţ au reuşit să atragă atenţia asupra unui Rădăuţi despre care, la acea dată, Leca Morariu spunea că „pare a se fi înceţoşat într-un foarte regretabil mutism cultural”[4]. Profesorul cernăuţean a vizitat Muzeul la 9 iulie şi ulterior a publicat în „Făt-Frumos” articolul *Muzeul Bucovinei*, în care descrie expoziţia muzeului. Dragoş Cusiac observa că Leca Morariu a lăsat, astfel, „unica mărturie care ne-a rămas în legătură cu modul cum arăta expoziţia muzeului în anul 1934”[5]. Încă din anul deschiderii, muzeul a purtat numele întemeietorilor săi, Muzeul judeţului Rădăuţi „Samuil şi Eugenia Ioneţ”.

De-a lungul vremii, Muzeul din Rădăuţi a trecut prin perioade dificile. În vara anului 1944, în timpul evacuării, au fost pierdute toate obiectele de patrimoniu[6], iar muzeul a fost redeschis abia în 1948. În perioada 1952–1958, politicul sabotează principiile după care întemeietorii muzeului – „instituţie de educaţie şi cultură”– s-au ghidat în organizarea lui, iar directorul Samuil Ioneţ a fost „pus în indisponibilitate” (concediat). Abia în 1958 expoziţia muzeului revine la profilul etnografic, fiind axată pe tema ocupaţiilor tradiţionale. Expoziţia, completată în 1965 şi reorganizată în 1970, punea în valoare aspectele meşteşugurilor tradiţionale practicate în zonă. Toate aceste momente tensionate din existenţa Muzeului din Rădăuţi, sunt menţionate de Dragoş Cusiac în studiul *File din istoria muzeului din Rădăuţi*[7].

După anul 1976, patrimoniul muzeal a fost îmbogăţit cu obiecte de etnografie şi artă populară ca rezultat al cercetărilor în teren, iar activitatea de cercetare a muzeografului Dragoş Cusiac, ca şi valorificarea informaţiilor documentare din arhiva muzeului, au avut drept rezultat publicarea mai multor articole în reviste de specialitate.

---

[2] Dragoş Cusiac, *File din istoria Muzeului din Rădăuţi*, în „«Suceava» Anuarul Muzeului Judeţean”, IX, 1982, p. 466.

[3] Idem, *Samuil şi Eugenia Ioneţ*, în „«Suceava» Anuarul Muzeului Judeţean”, anul V, 1978, p. 531.

[4] Leca Morariu, *Muzeul Bucovinei*, în „Făt-Frumos”, anul IX, nr. 2–3, 1934, p. 3.

[5] Dragoş Cusiac, *File din istoria Muzeului din Rădăuţi*, în „«Suceava» Anuarul Muzeului Judeţean”, IX, 1982, p. 459.

[6] Despre acest episod dramatic din existenţa instituţiei culturale întemeiate de Eugenia şi Samuil Ioneţ, vezi şi: Samuil Ioneţ, *Însemnări zilnice*, în „Analele Bucovinei”, III, 2, 1996, p. 484–485.

[7] Dragoş Cusiac, *File din istoria ...*, în „«Suceava» Anuarul Muzeului Judeţean”, anul IX, 1982, p. 457–468.

BDD-A32857 © 2015 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-18 20:53:38 UTC)

În periodicul „«Suceava». Anuarul Muzeului Judeţean” îi apar: *Samuil şi Eugenia Ioneţ* (V, 1978, p. 531–535); *Din istoria unei străvechi aşezări sucevene: satul Româneşti, comuna Grăniceşti*, (VI–VII, 1979–1980, p. 211–227); *File din istoria muzeului din Rădăuţi* (IX, 1982, p. 457–468); *Cursurile universitare de vară de la Dorna-Candrenilor* (XIII–XIV, 1986–1987, p. 299–305), iar în „Revista muzeelor şi monumentelor” (Bucureşti) publică: *Din activitatea Muzeului etnografic Rădăuţi* (3/1973, p. 280–281); *Aspecte ale relaţiei Muzeului din Rădăuţi cu publicul* (9/1977, p. 51–53); *Muzeul din Rădăuţi şi întemeietorii săi* (3/1980, p. 63–71); *„Tehnici populare bucovinene” – expoziţia de bază a Muzeului Etnografic din Rădăuţi* (1/1982, p. 28–34); *Ceramica de Rădăuţi – modalităţi de recunoaştere* (6/1982, p. 69–80); *Precursori ai muzeografiei etnografice din nordul Moldovei* (1/1987, p. 73–83).

În 1983 a fost reluată, la iniţiativa directorului Muzeului, vechea tradiţie a organizării la Rădăuţi a târgului olarilor, sub genericul „Ochiul de păun”. Ani la rând, acesta a fost „spectacolul său, hramul său, izbânda sa şi a celor de la muzeu”[8]. Participau la târg olari din cele mai cunoscute centre de olărie din ţară: Horezu (Vâlcea), Corund şi Miercurea Ciuc (Harghita), Hălmăgel (Arad), Baia Mare, Botoşani, Ireşti (Vrancea), Mânzăleşti (Buzău), Marginea şi Rădăuţi (Suceava). După 1990, la unele ediţii au participat şi meşteri olari din Republica Moldova şi Ucraina. Într-o lucrare apărută în 2006, fostul director al Muzeului Etnografic din Rădăuţi menţiona că, în urma organizării anuale a târgului, instituţia şi-a îmbogăţit patrimoniul cu „o interesantă colecţie de ceramică românească contemporană, donată de olarii participanţi”[9].

Cu cinci ani înainte de pensionare, Dragoş Cusiac a devenit şi cercetător ştiinţific la Centrul de Studii „Bucovina” din Rădăuţi al Academiei Române. În această calitate, timp de patru ani (1995–1998) a participat la conferinţele ştiinţifice naţionale şi internaţionale organizate de instituţia academică şi a publicat în periodicul „Analele Bucovinei” câteva studii: *Precursori ai muzeografiei etnografice în Bucovina* (I) (I, 1, 1994, p. 187–205); *Din istoria muzeografiei etnografice în Bucovina* (II). *Înfiinţarea muzeelor etnografice în Bucovina* (I, 2, 1994, p. 461–473); *Din istoria muzeografiei etnografice în Bucovina* (III) (II, 1, 1995, p. 141–152); *Centre de olărie în Bucovina*, un studiu în cinci părţi („Analele Bucovinei”, II, 2, 1995, p. 411–423; III, 1, 1996, p. 157–167; III, 2, 1996, p. 431–443; IV, 1, 1997, p. 145–155; IV, 2, 1997, p. 429–437). Ulterior, studiul a fost retipărit în volumul cu acelaşi titlu, apărut la Suceava în anul 2006. În cele 86 de pagini, autorul identifică trăsăturile specifice fiecărui centru de olărie din Bucovina (Rădăuţi şi Marginea – încă active, Kuty, Siret, Păltinoasa, Văşcăuţi pe Cermuş etc.), nota de originalitate şi contribuţia în cadrul ceramicii populare româneşti.

[8] Dumitru Teodorescu, *Olarii lui*, în „Crai nou”, anul XXV, nr. 6 615, 5 august 2014, p. 1, 3.
[9] Dragoş Cusiac, *Centre de olărie în Bucovina*, Suceava, Editura Muşatinii, 2006, p. 72.

BDD-A32857 © 2015 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-18 20:53:38 UTC)

Pensionat în 1999, Dragoş Cusiac a solicitat administraţiei locale o prelungire a contractului de muncă, subliniind în cererea sa: „Subsemnatul, Cusiac Dragoş, fost muzeograf şi director al Muzeului Etnografic din Rădăuţi în perioada 1972–1999, pensionat cu data de 1 septembrie 1999, rog să binevoiţi a-mi da posibilitatea să-mi continui activitatea la această instituţie de care mă simt foarte strâns legat şi nu mă pot rupe aşa dintr-odată”[10].

Legătura afectivă cu ceea ce înseamnă tradiţia, dorinţa de a face cunoscut în continuare patrimoniul material al Bucovinei, cu meticulozitate, l-au determinat pe Dragoş Cusiac să publice în 2002 volumul *Zona etnografică Siret*, o lucrare elaborată cu un deceniu mai înainte, în 1991. În alcătuirea lucrării, autorul a urmat modelul propus de seria „Zone etnografice”[11] şi a prezentat, în cele nouă capitole (*Cadrul geografic şi istoric al zonei*, *Ocupaţiile tradiţionale*, *Meşteşuguri ţărăneşti*, *Instalaţii tehnice ţărăneşti*, *Gospodăria ţărănească*, *Locuinţa ţărănească*, *Monumente de arhitectură, Portul popular*, *Obiceiurile*), însoţite de un *Glosar*, un spaţiu etno-folcloric a cărui complexitate ţine, în egală măsură, de contextul socio-politic, care a modificat graniţe, dar şi de schimbările provocate de-a lungul timpului în structura populaţiei, ceea ce a condus la conviețuirea multietnică în zonă. Cartea cuprinde documente etnografice, de artă populară şi de folclor care ilustrează specificul civilizaţiei populare tradiţionale, surprinzând în cele 248 de pagini „o densitate spirituală [într-]un spaţiu uman primitor şi chiar îmbietor”, creând „impresia că ne aflăm într-un muzeu […], într-atât cele înfăţişate sunt reprezentative pentru partea cercetată”, după cum notează în *Prefaţă* George Muntean. Lucrarea s-a bucurat şi de aprecierea reputatului cercetător ieşean Ion H. Ciubotaru, care considera că „lucrarea lui Dragoş Cusiac este bine articulată, se axează pe o foarte bună cunoaştere a zonei şi reprezintă, incontestabil, o contribuţie care convinge. Suntem siguri că publicarea acestei lucrări va îmbogăţi profitabil literatura de specialitate”[12].

Munca dedicată pe tărâmul culturii tradiţionale i-a fost, astfel, împlinită prin apariţia celor două volume.

După ce s-a pensionat, profesorul Dragoş Cusiac s-a stabilit în Suceava. De aici a venit vestea trecerii lui la cele veşnice, în data de 1 august 2014.

Elena Pascaniuc

---

[10] *Dosar personal Dragoş Cusiac*, Arhiva Primăriei Municipiului Rădăuţi.

[11] Primul volum al acestei serii, longevive, de altfel, a fost elaborat şi publicat de Maria Cioară, *Zona etnografică Rădăuţi*, Bucureşti, Editura Sport–Turism, 1979, 156 p.

[12] Ion H. Ciubotaru, *Referat asupra lucrării „Zona etnografică Siret” elaborată de Dragoş Cusiac*, în vol. Dragoş Cusiac, *Zona etnografică Siret*, [Suceava, Grupul editorial Crai nou, Muşatinii, Bucovina viitoare, 2002], p. 6.

BDD-A32857 © 2015 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-18 20:53:38 UTC)